

Nr 3

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1959/60 under tredje huvudtiteln, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Utrikesförvaltningen

1:o) **Utrikesförvaltningen: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln (punkt 1, s. 2—14 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 3 januari 1959) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för utrikesförvaltningen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 31 636 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 31 394 000 kronor.

Beträffande den *diplomatiska och konsulära personalen* har departementschefen lämnat en redogörelse rörande utvecklingen i sin helhet av utrikesförvaltningens organisation och arbetsuppgifter alltsedan krigsslutet. Härefter har departementschefen anfört bl. a. följande.

I syfte att få en aktuell bild av behovet av diplomatisk och konsulär personal har en ny översyn påbörjats inom utrikesdepartementet för att söka klarlägga omfånget av utrikesförvaltningens nuvarande arbetsuppgifter. Resultatet av denna undersökning torde i sinom tid böra redovisas för riksdagen tillika med förslag om därav eventuellt påkallade organisatoriska åtgärder.

Det står emellertid redan nu klart, att vissa nytillkommande arbetsuppgifter kräver en omedelbar personalförstärkning. I 1958 års statsverksproposition framhöll departementschefen bland annat, att ett starkt behov förelåg av en förstärkning av utrikesrepresentationen genom upprättandet av nya självständiga beskickningar i Nordafrika och Bortre Indien. Sedan 1958 års riksdag med anledning härav beviljat medel för en rådsbefattning har det, som tidigare nämnts, varit möjligt att upprätta en självständig beskickning i Rabat. Emellertid kvarstår fortfarande behovet av en självständig

beskickning i Bortre Indien. Angelägenheten av att en sådan beskickning snarast inrättas har den senaste tiden ånyo understrukits från näringslivets sida. Departementschefen föreslår därför, att en ny post i rådsgraden inrättas, nämligen en tjänst i Be 1, närmast avsedd att placeras i Bangkok. Den nya beskickningens verksamhetsområde skulle omfatta — förutom Thailand — jämväl den intilliggande staten Burma. Nämnda två stater tillhör f. n. beskickningens i Peking, respektive beskickningens i New Delhi verksamhetsområden.

Alltsedan år 1948 har en svensk representant varit knuten till Förenta Nationernas Europakontor i Genève (prop. 1948: 258 s. 3 och 4). Intill 1952 har posten beklättas av tjänstemän, vilka utlånats från handelsdepartementet eller dåvarande handels- och industrikommissionen. Sedan behov gjort sig gällande att i Genève placera en tjänsteman, vilken skulle vara knuten till samtliga internationella organisationer i Genève av betydelse för Sverige, förordnades i april 1952 en förste sekreterare från utrikesdepartementet att tjänstgöra där som svensk delegerad för frågor rörande internationellt samarbete. Medel för hans avlöning beräknades under anslaget till Särskilda förhandlingar med främmande makter. Under de sex år som förflutit sedan dess har de internationella organisationernas verksamhet i Genève väsentligt ökat, vilket medfört en motsvarande ökning av arbetsuppgifternas betydelse och omfattning för den svenske representanten. De krav som numera ställas på denne är av sådan natur, att posten synes böra beklädas av en tjänsteman i rådsgraden. Flertalet andra länders representanter i Genève är sålunda placerade i denna eller högre grad. Departementschefen föreslår därför, att ifrågakvarande arvodesbefattning förvandlas till en tjänst i Be 1 och att medel för tjänstemannens avlöning beräknas under utrikesförvaltningens avlöningsstat, varvid anslaget till Särskilda förhandlingar med främmande makter kan nedräknas med 50 000 kronor.

Tillkomsten av en gemensam marknad mellan de sex europeiska länder, som undertecknat Rom-fördraget, kommer otvivelaktigt att ställa ökade krav på vår handelspolitiska representation i dessa länder. Vare sig ansträngningarna att skapa ett europeiskt frihandelsområde vinner framgång eller samarbetet mellan OEEC-länderna som en följd av Rom-fördragets ikraftträdande får en annan inriktning, måste man räkna med att den svenska exportindustrin kommer att möta skärpt konkurrens och nya avsättningsproblem, som kan medföra behov av ökat stöd från vår officiella representation i dessa länder. Denna utveckling kan komma att aktualisera frågan om en förstärkning av utlandsrepresentationen inom det berörda området.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör sex tjänster som andre sekreterare, beskickningssekreterare eller vicekonsuler i Ao 19 utbytas mot sex tjänster som förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler i Ao 23.

Såsom anfördes i statsverkspropositionen till 1958 års riksdag (III ht s. 3

och 4) företogs under 1957 inom utrikesdepartementet en översyn av hela kanslistorganisationen. Denna utredning utmynnade i vissa förslag till ändrade bestämmelser rörande den reglerade befordringsgången för kanslister. Sedan uppgörelse i frågan träffats mellan civildepartementet och vederbörande personalorganisation, framlades i proposition 1958:158 bl. a. förslag till ny reglerad befordringsgång för kanslister inom utrikesförvaltningen, vilket godkändes av riksdagen (rskr B 11). Genom de nya bestämmelserna har 34 extra tjänstemän tillhörande den administrativa personalen överförs till den diplomatiska och konsulära personalen. Härigenom torde de under utrikesförvaltningens avlöningsanslag upptagna delposterna *Diplomatisk och konsulär personal: Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* ävensom *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, Prisutjämningsstillägg* samt *Särskilda förmåner i övrigt* komma att överskridas under innevarande budgetår, vartill riksdagens bemyndigande erhållits. För nästkommande budgetår har avlöningsstaten uppgjorts med beaktande av här nämnda omplaceringar.

Med avseende å kanslistorganisationen föreslås, att en kanslisttjänst i Ao 15 inrättas inom den diplomatiska och konsulära personalen i utbyte mot en extra tjänst i Ag 14 inom den administrativa personalen.

I 1954 års statsverksproposition (III ht s. 1 och 2) framhölls, att genomförandet år 1953 av en ny kanslistorganisation bl. a. nödvändiggjorde vissa övergångsanordningar. I anslutning härtill har nu anmälts, att två kanslisttjänster å övergångsstat (III ht 1955 s. 3), en i Ao 14 samt en i Ao 11, indragits under innevarande budgetår. Tjänsterna torde avföras ur personalförteckningen och utbytas mot två kanslisttjänster i den reglerade befordringsgången.

Prisutjämningsstillägg. Den nuvarande ordningen med prisutjämningsstillägg till utrikesförvaltningens diplomatiska och konsulära personal tillkom genom beslut av 1939 års riksdag, då gällande avlöningssystem för denna personalkategori i det väsentliga fastställdes (III ht 1939 och prop. 1939:28). Avsikten var främst att kompensera tjänstemännen för ökningsar av levnadskostnaderna på grund av stegrade priser och ändrade valutaförhållanden vid tjänstgöring utomlands.

De extraordinära förhållandena under och efter andra världskriget har haft till följd, att de ordinarie förmånerna blivit alltmer otillräckliga utomlands. Allt större belopp till prisutjämningsstillägg har därför måst äskas och har även erhållits av riksdagen. För innevarande budgetår har beviljats ett anslag av 6 333 000 kronor.

För budgetåret 1959/60 föreslås, att ett belopp av 7 033 000 kronor beräknas till anslagsposten *Diplomatisk och konsulär personal: Prisutjämningsstillägg*. I jämförelse med för innevarande år beviljade medel innebär detta en uppräknings med 700 000 kronor. Denna ökning är huvudsakligen föranledd av den i det föregående anmälda överföringen av 34 extra tjänstemän från utrikesförvaltningens administrativa personal till dess diplomatiska och konsulära personal. Överföringen beräknas medföra en ökning av före-

varande anslagspost med omkring 400 000 kronor och en samtidig minskning av samma storleksordning av anslagsposten *Administrativ personal: Ortstillägg*. Återstoden av ökningen av förevarande anslagspost, 300 000 kronor, torde dels anlitas för tidigare nämnda rådsposter i Bangkok och Genève och dels tagas i anspråk för täckande av automatiska utgiftsstegringar.

Beträffande *den administrativa personalen* framhåller departementschefen bl. a. följande.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 februari 1958 har uppdragits åt en särskild utredningsman att utarbeta och framlägga förslag till bestämmelser rörande förvaltningen och redovisningen av de å riksstatens tredje huvudtitel anvisade medlen samt att inkomma med de förslag till organisatoriska förändringar inom utrikesdepartementets personalavdelning, som i samband därmed kan befinnas påkallade. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 19 september 1958 har uppdraget utsträckt att avse dels att verkställa en sådan prövning av frågan om den lämpligaste ordningen för handläggningen av administrativa ärenden inom utrikesdepartementet, som av riksdagen ansetts befogad (SU 1958: B 34, rskr 1958: B 56), dels att göra en av riksdagen begärd översyn rörande formerna för utrikesdepartementets medelsförvaltning, i vad den avser åt departementet anförtrodda medel (SU 1958: B 55, rskr 1958: B 85). Utredningen har påbörjats. Med anledning av att under hösten 1958 misstanke uppkommit om oegentligheter inom räkenskapsväsendet vid en beskickning, har utredningsmannen anmodats att i särskild ordning företaga en översyn av organisationen för den medelsförvaltande verksamheten vid beskickningar och konsulat samt av gällande ordning för revision av dessa myndigheters kamerala redovisning. I avvaktan på resultatet av sistnämnda översyn har en förstärkning ansetts böra göras av den personal inom ekonomibyrån, som deltar i förenämnda revisionsarbete. Detta kan genomföras inom ramen för tillgängliga anslagsmedel.

Med hänsyn till den fortgående ökningen av arbetsuppgifterna inom utrikesförvaltningen föreslås, att fyra nya kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång inrättas för att täcka de mest angelägna behoven.

Tio tjänster såsom kontorister i Ae 9 samt en expeditionsvakttjänst i Ag 8 föreslås överförda å ordinarie, respektive extra ordinarie stat.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör följande tjänster uppflyttas, nämligen två kontorister i Ao 9 till kansliskrivare i Ao 10 samt fyra kontorsbiträden i reglerad befordringsgång till kanslibitraden i Ae 7.

De av departementschefen framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsbehovet med 62 784 kronor för två rådstjänster i Be 1, 24 480 kronor för uppflyttning av sex andre sekreterare i Ao 19 till förste sekreterare i Ao 23, 720 kronor för en kanslist i Ao 15 (varvid en tjänst i Ag 14 indrages), 34 512 kronor för fyra kontorsbiträden i reglerad befordringsgång samt 4 920 kronor för de i det föregående nämnda lönegradsförändringarna.

Vidare bör det under posten *Diplomatisk och konsulär personal* upptagna beloppet till *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie*

tjänstemän: Prisutjämningsstillägg i enlighet med vad som tidigare anförts uppräknas med 700 000 kronor. Under posten *Administrativ personal* uppfört belopp till *Ortstillägg* torde kunna minskas med sammanlagt 800 000 kronor. Det under förstnämnda anslagspost uppförda beloppet till *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän: Särskilda förmåner i övrigt* torde med hänsyn till förutsedd ökad belastning höjas med 200 000 kronor.

Under envar av posterna *Diplomatisk och konsulär personal, Administrativ personal* samt *Pressattachéer* har uppförts en förslagsvis betecknad anslagspost, benämnd *Kompensation för höjda folkpensionsavgifter*, som beräknats till 56 000, 36 000, respektive 2 000 kronor. Nettoökningen under delposterna till *Rörligt tillägg* förutses uppgå till 6 000 kronor, varjämte löneklassuppflyttningar samt uppflyttningar i reglerad befordringsgång beräknas föranleda automatiska utgiftstegringar med sammanlagt 142 880 kronor. Å andra sidan har till följd av vidtagna besparingar beloppen till avlöningar åt ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän under posterna till *Diplomatisk och konsulär personal* samt *Administrativ personal* samtidigt kunnat minskas med 228 408 kronor.

Anslaget torde således höjas med sammanlagt 241 888 kronor eller i runt tal 242 000 kronor och för nästa budgetår uppföras med 31 636 000 kronor med den av departementschefen föreslagna fördelningen på anslagsposter.

Utskottet. För att pröva behovet av diplomatisk och konsulär personal och klarlägga omfånget av utrikesförvaltningens nuvarande arbetsuppgifter har inom utrikesdepartementet påbörjats en ny översyn av hithörande förhållanden. Utskottet finner en dylik översyn vara behövlig och förutsätter, att densamma utan tidsutdräkt slutföres och redovisas för riksdagen tillika med förslag om därav eventuellt påkallade organisatoriska åtgärder.

I avvaktan på denna översyn har det emellertid visat sig, att vissa nytillkommande arbetsuppgifter kräva en omedelbar personalförstärkning. Mot departementschefens förslag i dessa delar synes utskottet icke något vara att erinra. Utskottet tillstyrker alltså, att en självständig beskickning inrättas i Bortre Indien och att för ändamålet inrättas en ny post i rådsgraden i Be 1, närmast avsedd att placeras i Bangkok. Vidare tillstyrkes, att den nuvarande arvodesbefattningen vid Förenta Nationernas Europakontor i Genève omvandlas till en tjänst i Be 1. Medlen för tjänstemannens avlöning torde, på sätt föreslagits, böra bestridas av förevarande anslag, varvid anslaget till Särskilda förhandlingar med främmande makter, under vilket arvodesbefattningen hittills redovisats, kan minskas med 50 000 kronor.

Mot de av departementschefen i övrigt verkställda beräkningarna har utskottet icke något att erinra.

Äberopande det anförda och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för utrikesförvaltningen:

Personalförteckning

I. Diplomatisk och konsulär personal

A. Ordinarie tjänstemän:

Befattning	Lönegrad
1 sändebud såsom kabinettssekreterare	Bo 6
4 sändebud	Bo 6
7 sändebud	Bo 5
1 chef för rättsavdelningen	Bo 5 ¹ (Bo 4)
1 chef för handelsavdelningen	Bo 5 eller Bo 4
2 utrikesråd såsom avdelningschefer	Bo 4
25 sändebud eller generalkonsuler	Bo 4
1 protokollchef	Bo 1
34 byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Bo 1
46 förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ao 23
13 andre sekreterare, beskickningssekreterare eller vicekonsuler	Ao 19
12 förste kanslister	Ao 19
20 kanslister	Ao 15

B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19:

Befattning	Lönegrad
1 sändebud	Be 4
9 byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Be 1
15 förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ae 23

C. Tjänsteman å övergångsstat:

1 kanslist	Ao 11
------------------	-------

II. Administrativ personal

A. Ordinarie tjänstemän:

1 kansliråd och chef för arkivet	Bo 1
1 kansliråd och chef för ekonomibyrån	Bo 1
1 förste arkivarie	Ao 24
1 förste bibliotekarie	Ao 24

¹ Så länge nuvarande befattningshavare innehar tjänsten.

1 förste byråinspektör	Ao 23
1 arkivarie	Ao 21
1 förste revisor	Ao 21
1 revisor	Ao 19
1 kontorsskrivare	Ao 13
5 förste kansliskrivare	Ao 12
1 expeditionsförman	Ao 10
15 kansliskrivare	Ao 10
36 kontorister	Ao 9
3 förste expeditionsvakter	Ao 8
14 expeditionsvakter	Ao 7
54 kanslibiträden	Ao 7
91 kontorsbiträden	Ao 5

B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19:

1 förste kanslisekreterare	Ae 23
1 pressombudsman	Ae 23
2 översättare	Ae 23
1 arkivarie	Ae 21
1 intendent	Ae 21
1 redaktör	Ae 21

C. Tjänstemän å övergångsstat:

1 kamrerare	Ao 23
2 kanslister	Ao 11
4 kansliskrivare	Ao 10
1 kanslibitråde	Ao 7

III. Pressattachéer

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19:

Befattning	Lönegrad
7 pressattachéer	Ae 23

b) godkänna följande avlöningsstat för utrikesförvaltningen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

I. Diplomatsk och konsulär personal	20 427 000
1. Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena ...	52 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänste- män, <i>förslagsvis</i>	4 582 000

Statsutskottets utlåtande nr 3 år 1959

3. Arvoden bestämda av Kungl. Maj:t	8 000
4. Exspektansarvoden bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	250 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 116 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	11 123 000
a. Representationsbidrag till ministern för utrikes ärendena	20 000
b. Representations- och hyresbidrag till vissa befattningshavare i utrikesdepartementet	20 000
c. Prisutjämningsstilllägg	7 033 000
d. Särskilda förmåner i övrigt, <i>förslagsvis</i>	4 050 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 240 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	56 000
II. Administrativ personal	7 908 000
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 886 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	3 236 000
3. Ortstillägg	1 930 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	820 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	36 000
III. Pressattachéer	511 000
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	180 000
2. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	300 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	29 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000

IV. Av vederbörande utlandsmyndigheter anställd personal.....	2 760 000
V. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	30 000
	Summa kronor 31 636 000

c) till *Utrikesförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 31 636 000 kronor.

2:o) **Utrikesförvaltningen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 14—16) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 6 390 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundelin* (I: 192) och den andra inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* (II: 250), hemställts, att riksdagen måtte till Utrikesförvaltningen: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 751 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 248.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 179 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att de för innevarande budgetår med 370 000 respektive 410 000 kronor uppförda delposterna till inköp och underhåll av möbler m. fl. inventarier samt inköp av inventarier för tjänstebostäder överförs till nästpåföljande anslag Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat. Härigenom möjliggöres att anskaffningen av möbler och andra inventarier för utlandsmyndigheternas kanslier samt tjänste- och personalbostäder kan planläggas på längre sikt och på ett rationellare sätt.

I vad avser utgifter för anskaffande av tjänstebilar till beskickningar, delegationer och konsulat lämnas riksdagen härom årlig redogörelse. Under budgetåret 1957/58 har sålunda en tjänstebil för en kostnad av 6 400 kronor inköpts för OEEC-delegationen i Paris, varjämte tolv äldre bilar av driftsekonomiska skäl utbytt mot nya.

Utskottet. På av departementschefen anförda skäl finner utskottet sig böra tillstyrka, att ifrågakvarande under detta anslag hittills uppförda båda delposter från och med nästa budgetår överförs till nästpåföljande anslag.

Föreliggande motioner utgöra ett led i en av samma motionärer framlagd plan för en generell minskning med tio procent av vissa i statsverkspropositionen under olika huvudtitlar upptagna omkostnadsanslag. Utskottet har i tidigare sammanhang förklarat sig icke kunna tillstyrka en

sådan metod för anslagsminskning. I enlighet härmed avstyrker utskottet jämväl förevarande motioner.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 192 och II: 250, till *Utrikesförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 6 390 000 kronor.

3:o) **Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 16 och 17) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kronor.

För inventarieanskaffning för beskickningsanläggningarna i New Delhi och Tokio beräknas 200 000 kronor.

Under anslaget beräknas vidare ett belopp av 600 000 kronor för ändamål, som tidigare redovisats under omkostnadsanslaget.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

4:o) **Ersättningar åt olönade konsuler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 17), innebärande en anslagshöjning av 25 000 kronor, som föranletts av ökade krav på högre ersättningar åt olönade konsuler, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar åt olönade konsuler* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

5:o) **Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 18), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

6:o) **Förenta Nationerna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 18) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 198 500 kronor.

Storleken av Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1959 har vid statsverkspropositionens framläggande icke kunnat med full säkerhet avgöras, men uppgifter därom kommer att föreligga vid tidpunkten för anslagsfrågans behandling i riksdagen. En preliminär beräkning på grundval av nu kända förhållanden har emellertid gett vid handen ett anslagsbehov av i runt tal 5 200 000 kronor, däri inberäknat Sveriges andel i Förenta Nationernas kostnader för dess vaktstyrka i Mellersta Östern.

Sedermera har till utskottet under hand överlämnats en inom utrikesdepartementet upprättad *promemoria* av följande innehåll:

1. I statsverkspropositionen 1959 (III ht s. 18) anföres, att mera slutgiltiga uppgifter om storleken av Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1959 lämpligen torde få tillställas vederbörande riksdagsutskott, så snart de föreligger.

2. Enligt en den 13 december 1958 av FN:s generalförsamling antagen resolution är fördelningen av utgifter i FN:s *ordinarie* budget för år 1959 följande:

	Dollars
A. Förenta Nationerna	
I. Generalförsamlingens, rådens m. fl. organs möten	2 477 000
II. Särskilda uppdrag, utredningar och undersökningar	4 028 400
III. Sekretariatet	39 359 300
IV. Särskilda kontor (flyktingkommissarie m. m.)	1 448 000
V. Gemensamma kostnader för hyra, tjänster och inventarier	8 154 420
VI. Tekniskt bistånd	2 005 000
VII. Avbetalning å byggnadslån	2 649 500
B. Internationella domstolen	
VIII. Internationella domstolen	680 500
	Summa 60 802 120
	Avgår beräknade inkomster 5 317 880
	Summa netto 55 484 240

Till nettoutgifterna för 1959 kommer tilläggsanslag för 1958 på sammanlagt 6 059 050 dollars, varifrån avgår ett belopp av 43 290 dollars, utgörande beräknade inbesparingar under 1958 i samband med avvecklingen av utgifterna under tidigare år. Det belopp, som under 1959 skall täckas genom bidrag från FN:s medlemsstater, uppgår således till (55 484 240 + 6 059 050 — 43 290 =) 61 500 000 dollars.

3. Utöver förutnämnda ordinarie budget har FN:s kostnader för dess vaktstyrka i Mellersta Östern för år 1959 fastställts till 19 miljoner dollars,

varifrån avdragits vissa framför allt av Förenta Staterna utlovade frivilliga bidrag till ett sammanlagt belopp av 3 795 000 dollars, lämnande en nettosumma av 15 205 000 dollars att täckas genom bidrag från FN:s medlemsstater enligt den ordinarie bidragsskalan.

4. I en den 11 december 1958 antagen resolution har generalförsamlingen fastställt bidragsskalan för 1959 för medlemsstaterna, varvid Sveriges bidragskvot bestämts till 1,39 % (för år 1958 uppgick den till 1,43 %).

5. Enligt skrivelser från FN-sekretariatet den 15 och 19 januari 1959 utgör Sveriges bidrag till FN:s ordinarie budget för år 1959, inklusive förutnämnda tilläggsanslag, 741 615 dollars netto (avdrag har därvid bl. a. skett för Sverige tillkommande återbetalning från FN:s skatteutjämningsfond samt för överskott å bidraget för år 1958) och till FN:s vaktstyrka 210 616 dollars, sammanlagt 952 221 dollars. Sistnämnda belopp motsvarar (efter en kurs av 1 \$ = 5:18 kr) i svenskt mynt 4 932 504:78 kronor.

6. Som bekant har Sverige vad angår bidraget till FN:s vaktstyrka ett motkrav på FN för den i vaktstyrkan ingående svenska kontingenten, varför i realiteten ett utjämningsförfarande kommer att äga rum mellan Sverige och FN. Av budgettekniska skäl har det likväl ansetts riktigast, att utgiften i fråga uppföres under tredje huvudtiteln.

Utskottet. Såsom av förenämnda promemoria framgår belöper sig Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1959 till, i avrundat tal, 4 932 500 kronor. Anslaget torde därför böra uppföras med sistnämnda belopp, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en minskning med 267 500 kronor.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Förenta Nationerna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 932 500 kronor.

7:o) **Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete (OEEC).** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 19 och 20) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 400 000 kronor.

Beträffande *organisationens* utgifter torde ökade utgifter vara att emotse beroende dels på utvidgning av organisationens verksamhet, dels på kostnadsstegringar i Frankrike. För budgetåret 1959/60 uppskattas Sveriges bidrag till organisationen till 1 120 000 kronor, varvid medräknats den på Sverige fallande andelen av köpeskillingen för Oribus-tomten, omkring 125 000 kronor.

För *transportministerkonferensen*, vars sekretariat bekostas av organisationen, beräknas Sveriges bidrag för budgetåret 1959/60 till oförändrat belopp, 14 000 kronor.

Sveriges bidrag till *produktivitetstitutet* beräknas för budgetåret 1959/60 till oförändrat belopp, 365 000 kronor.

För det nyupprättade *europeiska atomenergiorganet* har Sveriges bidrag

för år 1958/59 fastställts till drygt 81 000 kronor. För nästa budgetår torde ett något större belopp, sannolikt omkring 90 000 kronor, vara att förutse.

För det likaledes nyupprättade *kontoret för vetenskaplig och teknisk personal* har Sveriges bidrag för innevarande budgetår bestämts till i runt tal 36 000 kronor. För budgetåret 1959/60 torde ett oförändrat belopp tills vidare kunna anslås, men det kan icke uteslutas, att en höjning blir erforderlig.

Vad slutligen angår den för medlemsstaterna gemensamma *fonden för publicitetsändamål i Förenta Staterna* utgör bidraget budgetåret 1958/59 60 000 kronor. För budgetåret 1959/60 föreligger ett budgetförslag, enligt vilket utgifterna skulle stiga med 20 %. Sveriges bidrag kommer enligt detta förslag att uppgå till omkring 72 000 kronor.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

8:o **Europarådet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 20) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Storleken av Sveriges bidrag till Europarådet under budgetåret 1959/60 har vid statsverkspropositionens framläggande icke kunnat med säkerhet bestämmas, men uppgifter därom kommer att föreligga vid anslagsfrågans behandling i riksdagen. Såvitt i berörda proposition kunnat bedömas, torde bidraget emellertid ej komma att understiga innevarande budgetårs anslag.

Sedermåra har till utskottet under hand överlämnats en inom utrikesdepartementet upprättad *promemoria* av följande innehåll:

1. I statsverkspropositionen 1959 (III ht. s. 20) anföres, att uppgifter om storleken av Sveriges bidrag till Europarådet för kalenderåret 1960 lämpligen torde få tillställas vederbörande riksdagsutskott.

2. Europarådets budget för kalenderåret 1959 fastställdes den 29 januari 1959. Budgetförslaget upptog en sammanlagd utgiftssumma om 1 279 990 000 franska francs, varav 1 254 590 000 skulle täckas genom bidrag från medlemsländerna. Under budgetbehandlingen reducerades vissa av de i förslaget upptagna posterna. Det exakta belopp som skall täckas av medlemsländerna beräknas föreligga först senare, men det kan förutses uppgå till cirka 1 225 000 000 franska francs.

Vid budgetbehandlingen upptogs frågan enligt vilken franckurs medlemsstaternas bidrag skall avräknas. Det ena alternativet vore att inbetalningarna skulle ske enligt den efter den senaste franska devalveringen gällande kursen och att väntade kostnadsökningar — på grund av prisstegringar i Frankrike och ökade kostnader för Europarådets utgifter i andra valutor —

senare under året reglerades genom en tilläggsbudget. Det andra alternativet vore att bidragen inbetalades enligt den äldre franckursen, varvid Europarådet skulle få tillgodoräkna sig kursvinsten till täckande av uppkommande kostnadsstegringar. Med hänsyn till att den sistnämnda principen godtagits inom OEEC uttalade sig majoriteten inom kommittén till förmån för densamma. Budgetkommittén erhöll i uppdrag att närmare utreda frågan. Beslut torde komma att fattas av ställföreträdarekommittén i början av mars månad.

3. Den för föregående år gällande repartitionsskalan fastställdes oförändrad, varför Sveriges bidrag kommer att uppgå till 3,02 %. Vid en beräknad totalbudget om ca 1 225 000 000 francs skulle Sveriges bidrag alltså uppgå till cirka 36 995 000 franska francs, eller i svenskt mynt 458 738 kronor enligt den äldre franckursen. Innevarande budgetårs anslag om 400 000 kronor kommer sålunda att överskridas med 58 738 kronor. Ökningen av Europarådets utgifter sammanhänger främst med att rådets personal i likhet med personalen inom övriga europeiska samarbetsorganisationer beviljats en allmän löneförhöjning såsom kompensation för prisstegringar i Frankrike.

4. Europarådets budget för kalenderåret 1960 kommer att fastställas i december månad innevarande år. Även om vid den tidpunkten medlemsstaternas inbetalningar kan förutses äga rum enligt den nyare franckursen, torde med hänsyn till osäkerheten beträffande kostnadsutvecklingen i Frankrike böra förutses en bidragsökning för Sveriges vidkommande under nämda kalenderår med minst 50 000 kronor.

5. Som Sveriges bidrag till Europarådet under budgetåret 1959/60 bör följaktligen upptagas ett förslagsanslag av 450 000 kronor, innebärande en ökning med 50 000 kronor jämfört med det belopp som angivits i III ht. till statsverkspropositionen 1959.

Utskottet. Såsom av förenämnda promemoria framgår belöper sig Sveriges bidrag till Europarådet för budgetåret 1959/60 till 450 000 kronor. Anslaget torde därför böra uppföras med sistnämnda belopp, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning med 50 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Europarådet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

9:o) **Särskilda förhandlingar med främmande makter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 20 och 21), innebärande en anslagsminskning av 50 000 kronor, och under erinran om vad utskottet anfört under punkt 1 i det föregående, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 650 000 kronor.

10:o) **Bidrag till internationell hjälpverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 21—26) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 20 875 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Källqvist* och *Söderquist* (I: 24) och den andra inom andra kammaren av herrar *Rydén* och *Anderson* i Sundsvall (II: 37), i vilka hemställts,

1) att för budgetåret 1959/60 det i tredje huvudtiteln föreslagna ökade anslaget till FN:s utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd och till FN:s särskilda fond fastställes till 12 550 000 kronor och att samtidigt 3 000 000 kronor överföres till de under 3. »Övrig internationell hjälpverksamhet» punkterna b, c och d föreslagna åtgärderna, varigenom dessa anslag ökas från tillhoppa 2 450 000 kronor (300 000 + 1 750 000 + 400 000) till sammanlagt 5 450 000 kronor. Avsikten härmed är att vårt lands direkta verksamhet för tekniskt bistånd skall kunna bedrivas mer intensivt samt medge ett större antal bidrag, t. ex. i form av stipendier, och att vid sidan härav också ökade bidrag skall kunna ges till personer, som utses av underutvecklade länder för att i vårt land studera eller praktiskt följa arbetet vid svenska företag och yrkesskolor etc., samt

2) att Kungl. Maj:t måtte erhålla bemyndigande att ange fördelningen mellan

- a) Svenska institutets avdelning för svenskt tekniskt bistånd,
- b) Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd och
- c) annan direkt svensk hjälpverksamhet, främst Sveriges förenade studentkårer och Sveriges allmänna exportförening,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Branting m. fl.* (I: 193) och den andra inom andra kammaren av fröken *Sandell m. fl.* (II: 251), i vilka hemställts, att riksdagen under anslagsrubriken Internationell hjälpverksamhet måtte för hjälpverksamhet bland algeriska flyktingbarn i Marocko anslå ett belopp av minst 100 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Per-Olof Hanson m. fl.* (I: 194) och den andra inom andra kammaren av herr *Lothigius m. fl.* (II: 252), i vilka hemställts, att riksdagen måtte bevilja Sveriges ungdomsorganisationers landsråd ett förslagsanslag av 50 000 kronor som bidrag till internationellt upplysningsarbete, administrationskostnader och resestipendier för budgetåret 1959/60,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Svensson* i Kungälv *m. fl.* väckt motion (II: 249), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att en parlamentarisk kommitté måtte tillsättas för en förutsättningslös utredning om dels på vilket sätt Sveriges insats till de s. k. underutvecklade länderna skall ske och dels i vilken takt denna insats bör utökas.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 37, I: 193, II: 252 och II: 249.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 8 900 000 kronor.

Vid ingången av budgetåret 1958/59 stod följande medel till förfogande:

Reservationsmedel från föregående budgetår	4 909 542
Anslag för budgetåret 1958/59	8 900 000

Summa kronor 13 809 542

Av reservationsbeloppet 4 909 542 kronor har efter den 1 juli 1958 till flyktinghjälp och olika andra ändamål utbetalats 1 040 673 kronor. Dessutom avses 190 000 kronor utbetalas till arbetsmarknadsstyrelsen såsom ersättning för styrelsens kostnader i samband med mottagandet av flyktingar från läger i Grekland enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 maj 1958. För yrkesskolan vid Karachi har reserverats 1 480 000 kronor. Övriga utfästelser eller ännu ej utbetalade belopp — inbegripet ett mindre, ännu ej exakt fastställt överskott i vad avser det skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea (jämför elfte huvudtiteln, punkt 203, s. 461) — uppgår till 2 198 869 kronor.

Utgifterna för budgetåret 1958/59 ävensom de förslagsvis beräknade utgifterna för budgetåret 1959/60 har sammanförts i följande tablå:

	Budgetåret 1958/59	Budgetåret 1959/60
1. Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd	4 500 000	15 550 000
Förenta Nationernas särskilda fond	—	
2. Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)	1 100 000	1 350 000
3. Övrig internationell hjälpverksamhet	3 300 000	3 975 000
Summa kronor	8 900 000	20 875 000

1. Beträffande *Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd och särskilda fonden* framhåller föredragande statsrådet följande.

Det torde vara uppenbart, att skillnaderna i levnadsstandard mellan industrialiserade och mindre utvecklade länder är ett av vår tids stora problem. För att hjälpa de mindre utvecklade länderna att i någon mån inhämta västerlandets ekonomiska och tekniska försprång framstår det som alltmer nödvändigt att de bättre lottade länderna ökar sin tekniska biståndsverksamhet. Detta bistånd bör, enligt den uppfattning som allmänt råder i Sverige, främst förmedlas genom Förenta Nationerna och dess organ för ändamålet.

Med hänsyn till de goda resultat, som uppnåtts genom Förenta Nationernas s. k. utvidgade program för tekniskt bistånd, är det önskvärt att dessa resultat befästes och utbygges samt att möjligheter skapas för en fortsatt verksamhet i ökad omfattning och på friare villkor. Den nya särskilda fonden är avsedd att bli ett viktigt sådant komplement till den hittillsvarande verksamheten.

Då Förenta Staterna avser att låta sitt bidrag till Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd gradvis anpassas till en lägre procent av den totala bidragssumman och samma normer kommer att tillämpas på det amerikanska bidraget till den särskilda fonden, erfordras för den tekniska biståndsverksamheten att övriga länder dels ökar sina bidrag i motsvarande mån, dels ökar dem därutöver för att verksamheten skall kunna växa. Vidare är det önskvärt, att Sverige bidrager till den särskilda fonden i motsvarande utsträckning som till det utvidgade tekniska

biståndsprogrammet. Statsrådet föreslår därför, att bidraget till dessa båda grenar av teknisk biståndsverksamhet fastställs till 15 550 000 kronor, varvid beloppet torde fördelas med en tredjedel till den utvidgade tekniska biståndsverksamheten och två tredjedelar till den särskilda fonden.

2. Vidkommande *Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)* föreslås, att bidraget höjes med cirka en fjärdedel eller 250 000 kronor.

3. Fördelningen under anslagsposten *Övrig internationell hjälpverksamhet* framgår av följande tablå:

	Budgetåret 1958/59	Budgetåret 1959/60
a) Flyktinghjälp	1 315 000	1 515 000
b) Svenska institutets avdelning för tekniskt bistånd	265 000	300 000
c) Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd ..	1 570 000	1 750 000
d) Annan direkt svensk hjälpverksamhet	150 000	400 000
e) Katastrofhjälp och andra tillfälliga ändamål ..	—	—
f) Arvoden till ledamöter i vissa nämnder och kommittéer	—	10 000
	<hr/>	<hr/>
Summa kronor	3 300 000	3 975 000

Statsrådet föreslår, att under posten *Flyktinghjälp* torde få beräknas bidrag till Förenta Nationernas flyktingkommissaries verksamhet med oförändrat 600 000 kronor, till Mellanstatliga kommitténs för europeisk migration (ICEM) förvaltningskostnader med 415 000 kronor och till Förenta Nationernas hjälporgan för Palestina-flyktingar (UNRWA) med oförändrat 300 000 kronor. För ytterligare flyktinghjälp har beräknats ett belopp av 200 000 kronor. Detta innebär en höjning av posten med 200 000 kronor.

Posten *Svenska institutets avdelning för tekniskt bistånd* föreslås höjd med 35 000 kronor. Höjningen av bidraget har föranletts av den fortgående utvidgningen av nu existerande biståndsprogram samt av väntade nya arbetsuppgifter i samband med upprättandet av Förenta Nationernas särskilda fond och avdelningens medverkan i det numera av OEEC bedrivna »Third Country Training Programme».

För *Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd* föreslås en höjning med 180 000 kronor. Med hänsyn till de relativt stora reservationer, som finnes tillgängliga under denna post, har statsrådet icke ansett sig böra för närvarande begära en större höjning av anslaget. Det förutsättes likväl, att befintliga reservationsmedel får tagas i anspråk för nya biståndsprojekt, som är under förberedelse.

För *Annan direkt svensk hjälpverksamhet*, i första hand i form av stipendier, har uppförts 400 000 kronor, varav 150 000 kronor är avsedda för de indonesiska studenter, vilkas utbildning förmedlas av Sveriges förenade studentkårer, och 250 000 kronor för övriga stipendiater, av vilka flertalet

föreslås av Centralkommittén. Förslaget innebär en sammanlagd höjning med 250 000 kronor.

Till bestridande av arvoden åt medlemmarna av Nämnden för internationella expert- och stipendieärenden samt Svenska UNICEF-kommittén har under anslagsposten *Arvoden till ledamöter i vissa nämnder och kommittéer* ett belopp av 10 000 kronor upptagits.

Beträffande *Katastrofhjälp och andra tillfälliga ändamål* torde tillgängliga medel under denna post, som vid slutet av budgetåret 1957/58 uppgick till 1 118 878 kronor — vissa utbetalningar har dock skett därefter — få anses fylla rimliga krav på beredskap, varför ytterligare anslag inte upptagits.

I den mån utgifterna under delposterna 1—3 visar sig icke komma att överensstämma med beräknade belopp, bör det enligt statsrådet få tillkomma Kungl. Maj:t att företaga en utjämning mellan utgiftsposterna inom ramen för disponibla medel.

Utskottet har tidigare understrukit betydelsen av här ifrågavarande hjälpverksamhet och finner skäl tala för att Sverige bidrager till att öka möjligheterna för denna verksamhets fortsatta bedrivande. Utskottet är därför berett tillstyrka den nu föreslagna anslagshöjningen.

Av det äskade anslaget avses 15 550 000 kronor till Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd och särskilda fonden, 1 350 000 kronor till Förenta Nationernas barnfond samt 3 975 000 kronor till övrig internationell hjälpverksamhet. I motionerna I: 24 och II: 37 yrkas, att sistnämnda post ökas med 3 000 000 kronor genom motsvarande minskning av förstnämnda post. Avsikten härmed anges vara att vårt lands direkta verksamhet för tekniskt bistånd intensifieras genom att bl. a. till underutvecklade länder utsända ökat antal experter och därifrån inbjuda personer att på svensk bekostnad studera svenska företag m. m.

Sverige har hittills successivt ökat sin medverkan i Förenta Nationernas tekniska biståndsverksamhet och vid sidan härav bedrivit en ganska omfattande teknisk hjälpverksamhet. Den bilaterala verksamheten har dock i huvudsak avsetts som ett komplement till det multilaterala biståndet närmast i syfte att stimulera vårt folks intresse för insatser i de underutvecklade länderna.

Enligt vad utskottet under hand inhämtat torde medel för direkta svenska hjälpåtgärder icke saknas för de projekt, som nu finnas. Det må härvid erinras om att under posten Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd finnes en ganska avsevärd reservation. Nya projekt för denna del av verksamheten föreligga nu icke i sådan form, att de kunna igångsättas. Utskottet vill dock erinra om att Förenta Nationerna inom ramen för sin verksamhet för tekniskt bistånd har möjlighet att sända stipendiater till Sverige och rekrytera svenska experter. Denna möjlighet har också utnyttjats i betydande omfattning.

Enligt vad utskottet inhämtat har Centralkommittén för svenskt tekniskt

bistånd lämnat en särskild underkommitté i uppdrag att verkställa utredning rörande formerna för det fortsatta bilaterala biståndet. Detta uppdrag, som även innefattar frågan om härmed förenade kostnader, väntas bli slutfört inom den allra närmaste tiden. Först därefter torde det bli möjligt att närmare analysera spörsmålet rörande fördelningen av, å ena sidan, de direkta svenska insatserna och, å andra sidan, den svenska hjälpverksamhet, som bedrivs genom Förenta Nationerna. Yrkandet i de förnämnda motionerna I: 24 och II: 37 torde vara avhängigt av denna utredning. Utskottet förutsätter, att någon ändring i Sveriges nuvarande åtaganden på detta område icke kommer till stånd, innan riksdagen fått tillfälle att taga ställning till frågan med utgångspunkt från utredningen. Det kan i detta sammanhang tilläggas, att man också på näringslivets område tagit under överbäggande frågan om Sveriges medverkan i det tekniska hjälparbetet, bland annat i syfte att nå fram till en klarare bild av näringslivets ställningstagande härutinnan och för att finna praktiska arbetsformer för deltagandet i verksamheten. Med hänsyn till det anförda finner utskottet sig böra avstyrka motionerna. Utskottet vill i anledning av desamma även erinra om att Kungl. Maj:t hittills bemyndigats att beträffande delposterna 1—3 företaga utjämnning inom ramen för disponibla belopp. Utskottet tillstyrker, att enahanda bemyndigande lämnas Kungl. Maj:t jämväl för nästa budgetår.

Sveriges ungdomsorganisationers landsråd, som har till huvudsaklig uppgift att vara ett samarbetsorgan för de svenska ungdomsorganisationerna, bedriver därjämte ett internationellt kontakt- och upplysningsarbete, främst i form av ungdomsledarutbildning i underutvecklade länder. Landsrådet torde, såvitt utskottet kan finna, härigenom fylla ett behov, ej minst då det gäller att i dessa länder utbilda organisationsledare. I motionerna I: 194 och II: 252 yrkas, att landsrådet beviljas statsbidrag med 50 000 kronor för sin verksamhet. Landsrådets ifrågavarande uppgift torde ligga inom ramen för den verksamhet, för vilken förevarande anslag är avsett. Utskottet förutsätter, att frågan om bidrag till landsrådet kommer att prövas vid den inom Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd pågående utredningen rörande vilka former som äro bäst ägnade för svenska bilaterala insatser. I vart fall synes det i första hand böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter av landsrådet gjord framställning och efter hörande av Centralkommittén pröva frågan om statsbidrag i förevarande fall. Med hänsyn härtill finner utskottet sig icke berett tillstyrka motionerna i fråga.

Syftet i motionerna I: 193 och II: 251 om bidrag till hjälpverksamhet bland algeriska flyktingbarn i Marocko finner utskottet vara i och för sig behjärtansvärt. Utskottet vill emellertid erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 januari 1959 ställt ett belopp av 100 000 kronor till förfogande för ändamålet. Ifrågavarande bidrag har bestritts av förevarande anslag. Utskottet, som förutsätter, att därest anslaget så medgiver, ytterligare bidrag lämnas för ändamålet, avstyrker yrkandet i motionerna om en ytterligare höjning av anslaget för tillgodoseende av nämnda syfte.

I det föregående har utskottet erinrat om att inom Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd pågår utredning rörande formerna för den svenska hjälpen till de underutvecklade länderna. Av utredningsdirektiven torde framgå, att de i motionen II: 249 berörda problemen därvid komma att bli föremål för prövning. I avvaktan på resultatet härav synes någon utredning i enlighet med yrkandet i motionen icke böra ifrågakomma. Motionen torde därför icke böra påkalla någon riksdagens åtgärd.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 193 och II: 251, till *Bidrag till internationell hjälpverksamhet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 20 875 000 kronor;

b) att motionerna I: 24 och II: 37 icke må av riksdagen bifallas;

c) att motionerna I: 194 och II: 252 icke må av riksdagen bifallas;

d) att motionen II: 249 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

11:o) **Bidrag till Röda korsets internationella kommitté.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 27), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Röda korsets internationella kommitté* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

Diverse

12:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12 och 13, s. 27) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1959/60 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond* ett förslagsanslag av 3 804 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 447 000 kronor.

13:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 27 och 28), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

14:o) Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 28), innebärande en anslagsminskning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 45 000 kronor.

15:o) Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 28—32) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 1 763 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 698 000 kronor.

Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet förutser för innevarande år utgifter å sammanlagt 1 677 000 kronor. Dessa utgifter skall täckas dels av anslag från tredje huvudtiteln å 994 000 kronor, dels av anslag från åttonde huvudtiteln å 209 685 kronor till lektorats- och stipendieverksamhet samt föreläsarutbyte och dels av skilda intäkter, främst privata medlemsavgifter. För nästkommande budgetår beräknas utgifterna stiga till 2 198 650 kronor. För deras bestridande begär institutet anslag från tredje huvudtiteln med 1 372 000 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med 378 000 kronor. Därutöver äskar institutet anslag från åttonde huvudtiteln med 354 000 kronor. Återstående utgifter beräknas bli täckta genom privata medlemsavgifter å omkring 375 000 kronor även om genom andra intäkter av bland annat bokförsäljning och försäljning av filmrättigheter.

Institutet erinrar om den utomordentliga betydelse som frågan om lokaler i Stockholm för institutet och andra organ för upplysningsverksamhet i utlandet intar. Institutet anhåller, att möjligheterna att lösa lokalfrågan genom anvisande av anslag till inköp eller iordningställande av lämplig fastighet snarast prövas.

Departementschefen framhåller, att inköp eller iordningställande av en fastighet eller lokaler för inrymmande av de olika organ, som handhar svensk upplysningsverksamhet i utlandet, är en betydelsefull fråga, som synes böra närmare utredas. Vad beträffar den av institutet föreslagna fortsatta utbyggnaden av upplysningsverksamheten, finner departementschefen en sådan vara välgrundad, icke minst med tanke på den ständigt växande efterfrågan på material, särskilt film, och på åtgärder för upplysningsverksamhet och kulturutbyte. I nuvarande budgetära läge anser departementschefen sig dock böra föreslå, att en anslagshöjning begränsas till 60 000 kronor. Institutets statsbidrag från denna huvudtitel för budgetåret 1959/60 skulle sålunda uppgå till ett sammanlagt belopp av 1 054 000 kronor.

För *Svensk-amerikanska nyhetsbyrån* räknas för nästa budgetår med oförändrat belopp, 499 000 kronor.

Det till *Svensk-internationella pressbyrån* för innevarande budgetår beviljade statsbidraget å 145 000 kronor föreslås för nästa budgetår höjt med 5 000 kronor.

Beträffande *Övrig upplysningsverksamhet* räknar departementschefen för nästa budgetår med oförändrat belopp, 60 000 kronor.

Utskottet finner i likhet med departementschefen den av Svenska institutet föreslagna fortsatta utbyggnaden av upplysningsverksamheten välgrundad och tillstyrker, att institutets bidrag ökas med 60 000 kronor. Mot den för Svensk-internationella pressbyrån förordade höjningen av statsbidraget med 5 000 kronor har utskottet icke något att erinra.

Då beräkningarna jämväl i övrigt tillstyrkas hemställer utskottet, att riksdagen må till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 1 763 000 kronor.

16:o) *Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater. Utländska pressbesök.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 17 och 18, s. 32), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1959/60 anvisa

a) till *Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater* ett reservationsanslag av 12 500 kronor;

b) till *Utländska pressbesök* ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

17:o) *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, s. 32 och 33) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Segerstedt-Wiberg* och herr *Åman* (I: 103) och den andra inom andra kammaren av herr *von Friesen m. fl.* (II: 147), hemställts, att riksdagen måtte till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 133 750 kronor samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte föreslå att Kungl. Maj:t verkställer utredning om det lämpligaste sättet att understödja upplysningsverksamheten om internationellt arbete och utrikespolitiska frågor och för nästkommande budgetår framlägger förslag till riksdagen, som bättre motsvarar de krav, som måste ställas på denna verksamhet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 103.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats sammanlagt 100 000 kronor, fördelade på följande sätt:

Utrikespolitiska institutet	75 000
Svenska FN-förbundet (tidigare Svenska FN-föreningen)	15 000

Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet	4 000
Svenska freds- och skiljedomsföreningen	3 500
Nordiska fredsförbundet	500
Sveriges studenters FN-förbund	1 500
Utrikespolitiska föreningen i Lund	500

Framställningar om ökade statsbidrag har inkommit från Utrikespolitiska institutet (+ 10 000), Svenska FN-förbundet (+ 10 000), Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet (+ 6 000), Svenska freds- och skiljedomsföreningen (+ 6 500), Sveriges studenters FN-förbund (+ 1 000) samt Utrikespolitiska föreningen i Lund (+ 250). Nordiska fredsförbundet har äskat ett oförändrat statsbidrag av 500 kronor. Begärda bidragsökningar avser huvudsakligen att täcka ökade kostnader för avlöningar och materielanskaffning ävensom för vidgad verksamhet.

Departementschefen är icke beredd att tillstyrka någon höjning av detta anslag.

Utskottet. Såsom av propositionen framgår har från de organisationer, som åtnjuta statsbidrag från förevarande anslag, hemställts om ökade bidrag med sammanlagt 33 750 kronor, vilket belopp i huvudsak avses för täckande av ökade kostnader för avlöningar och materielanskaffningar ävensom för vidgad verksamhet. I de föreliggande motionerna har yrkats, att anslaget uppräknas med nämnda belopp.

Utskottet har i det föregående under anslaget Bidrag till internationell hjälpverksamhet erinrat om att inom Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd pågår utredning rörande formerna för de direkta svenska hjälpatagandena. Såsom i motionerna framhållits torde ett visst samband förefinnas mellan nämnda verksamhet och det upplysningsarbete, som bedrivs med stöd av förevarande anslag. Skäl synas därför tala för att resultatet av förenämnda utredning avvaktas, innan ställning tages till de i motionerna aktualiserade frågorna. Utskottet avstyrker alltså motionerna, i vad de avse såväl anslagshöjning som utredning.

Mot Kungl. Maj:ts förslag, som innebär oförändrad medelsanvisning, har utskottet icke något att erinra.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 103 och II: 147, såvitt nu är i fråga, till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 100 000 kronor;

b) att motionerna I: 103 och II: 147, såvitt de icke behandlats under a), icke må till någon riksdagens åtgärd förordas.

18:o) **Kostnader för vissa nämnder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 33), innebärande en av företagen höjning av kommittéarvoden föranledd uppräknig av anslaget med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

19:o) **Extra utgifter. Tillfälliga representationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 21 och 22, s. 33 och 34), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1959/60 anvisa

- a) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 120 000 kronor;
- b) till *Tillfälliga representationskostnader* ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

Stockholm den 27 februari 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Ivar Johansson, fröken Andersson, herrar Thun, Holmqvist, Pålsson, Axel Johannes Andersson, Rikard Svensson, Söderberg, Mårtensson, Bengt Gustavsson och Nestrup; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Petterson i Degerfors, Thapper, Rubbestad, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herrar Mellqvist, Nihlfors, Heckscher, Johansson i Norrköping och Gustafsson i Uddevalla.

Reservation

vid *punkten 2* (Utrikesförvaltningen: Omkostnader) av herr *Boman*, fröken *Andersson*, herrar *Axel Johannes Andersson*, *Nestrup*, *Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl*, *Nilsson* i Göingegården, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 192 och II: 250 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande, som på s. 9 börjar med »Föreliggande motioner» och på s. 10 slutar med »förevarande motioner», bort ha följande lydelse:

»Då det i nuvarande statsfinansiella läge framstår som angeläget, att alla möjligheter till besparingar inom statsverksamheten tillvaratagas, vill utskottet förorda, att den i motionerna föreslagna anslagsminskningen kommer till stånd. Utskottet tillstyrker därför bifall till motionerna.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 192 och II: 250, till *Utrikesförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 751 000 kronor.»